

Kmetije, več za sebe!

Ako prideš kaj po svetu in imaš priložnost opazovati mestne ljudi, opaziš takoj, da imajo vsi posamezniki svoja strokovna in stanovska glasila in organizacije. Preprosti delavci v tovarnah imajo za obrambo svojih interesov svoja strokovna glasila, obrtniki svoje, trgovci svoje, gostilničarji svoje, hišni posestniki svoje, učitelji, profesorji, advokati, duhovniki, zdravniki: vsi imajo posebej liste za svoj pouk in posebej liste za obrambo svojih stanovskih interesov.

Nasprotno pa je pri naših kmetovalcih. Pri njih malokje najdeš časopise, ki bi zastopali njihove interese, še manj pa liste, ki bi strokovno poučevali v raznih panogah kmetijskega gospodarstva. Pretežna večina živi starokopitno življenje in starokopitno gospodarstvo in kmetuje, pa neče videti novega časa in novih razmer ter novih potreb in sredstev.

Rekli boste: Pretiravaš! Prosim primer iz vašega življenja: Vsi vemo, kako so krojači hodili na štero in preprosto šivali s šivanko. Danes ni v najoddaljenejši vasi krojača brez šivalnega stroja. Kateri bi še šival samo z roko, bi umrl v revščini od glada. V kmetijstvu pa smo Slovenci v glavnem še zelo, zelo vzadaj. Posamezni kmetovalci ali sploh ne čitajo, ali pa ne uporabljajo, kar čitajo. Tudi za svoje organizacije se ne brigajo. Še celo mislijo, da napravijo prijaznost in dobro delo tistemu, ki se žrtvuje in jih poučuje ter jim odpira oči! Kmetovalci, slabo bo, ako ostane med vami starokopitnost in neorganiziranost.

Kaj je brezpogojno potrebno?

Brepogojno potrebno za vsacega najpreprostejšega kmetovalca pri nas je, da ima »Kmetovalca« in »Slovenskega Gospodarja«, ali z drugimi besedami: vsak naš, tudi najmanjši posestnik mora biti član naše »Kmetijske družbe v Ljubljani« in član »Kmetijske zveze« v Mariboru. Kot član »Kmetijske družbe« ima vsakovrstne ugodnosti za naročevanje pri svojem kmetijskem gospodarstvu in strokovni izobrazbi. Kot član »Kmetijske zveze« pa ima organizacijo, ki v javnem življenju zastopa v državi, v banovini in v občini, pa tudi v zunanjem gospodarskem svetu njegove stanovske interese.

Vsaka reč pa je tem več vredna in prinaša tem več koristi, čim popolnejša je. Tako je tudi s kmetijskimi organizacijami. Če hočete, da bo »kmetijska družba« v polni meri za naše slovensko kmetijstvo storila svojo dolžnost, potem morate skrbeti, da bo močna in mogočna: vsi kmetovalci morate postati njeni člani!

Kmetijska družba se preosnuje!

Do sedaj Kmetijska družba ni imela toliko pomena za naše kmetijstvo, kakor ga bo imela v bodoče. Po zamisli našega bana g. inž. Serneca bo postala kmalu »Kmetijska družba« tudi stanovska in strokovna zbornica za kme-

tovalce. To je izrednega pomena in zato je potrebno, da že sedaj obstoječe podružnice podvojijo in potrojijo svoje članstvo, povsod pa se ustanovijo še nove podružnice, kjer jih do sedaj ni. Obstoj in napredek kmetijstva to zahteva. Še vedno velja Vodnikova beseda:

»Slovenec, tvoja zemlja je zdrava, za pridne nje lega najprava. Sreča te išče, um ti je dan; našel jo bodeš, če nisi zaspan!«

*

Drevesna jama.

Ko so poljski pridelki spravljani, začne marljivi kmetovalec z zimsko praho. Mnogokrat sem slišal govoriti stare gospodarje, da je praha toliko vredna ko srednje močno gnojenje. Temu pravilo moramo dati kolikor toliko prav. Vsi vemo, da se posebno težka zemlja čez zimo zrahlja, postane bolj zračna, kar zelo ugodno vpliva na razvoj rastlin.

Drevo ima še večje zahteve kot poljski sadeži, tudi njemu je potrebna praha. Izvajamo jo s tem, da pustimo izkopane jame do spomladi odprte, s čimer se zemlja znatno izboljša.

Praden začnemo z izkopavanjem drevesnih jam, si moramo biti na jasnem, kakšno jamo naj napravimo. Veliko se greši ravno pri tem poslu. Često tiči napaka v tem, da je jama premajhna ali pregloboka. Kupljeno ali doma vzgojeno drevesce je imelo v drevesnici rahlo obdelano zemljo. Korenine so jako nežne in niso v stanu prodreti v trde zemske plasti na stalnem mestu. Premala jama je vzrok, da drevesce po treh do štirih letih zaostane, se ne razvija in hira tako dolgo, dokler ga škodljivci docela ne uničijo.

Druga stvar je velika jama. Tukaj se drevo v prvi mladosti lahko razvija. Korenine postanejo močne, da morejo prodreti tudi skozi trde stene nezrahljane zemlje, ne da bi to opazili na drevesu. Ravno tako tudi pregloboka jama vabi korenine v zemljo, kjer jim manjka zraka za dihanje in razkrajanje snovi. Vsled tega drevo jedva živetari in ne dela sadjarju nikakega veselja in dobička.

Pravilna jama naj bo vsaj 1,5 m široka ter 50—60 cm globoka. Oblika ima lahko kvadratno, pravokotno, okroglo, to je za končni uspeh podrejenega pomena. Zemljo pri izkopavanju točno ločimo v dve skupini: živo plast ali rušo in spodnjo mrtvo plast. Spomlad, ko zasujemo jamo 10 do 14 dni pred sajenjem, pride živa plast na dno, mrtva pa na vrh. Na ta način bodo imele rastline na razpolago dobro zemljo, slaba pa se bo izboljšala fizikalno in biološko. Če naletimo pri kopanju na ogrce, jih uničimo. Ravno tako izbirajmo morebitne korenine, ki nam lahko pozneje okužijo drevo s koreninsko plesnijo.

Včasih se prigodi, da imamo zemljišče, kjer stoji podtalna voda previsoko. Tu si lahko pomagamo s sejanjem na grič ali kup. V to svrhu se napelje toliko zemlje, da nastane 3 m širok ter 1 m visok grič. Zemljo moramo preje-

vsaj globoko prekopat. Rušo za oblaganje griča dobimo tam, kjer hočemo napraviti grič. Oblaganje ali obsejanje griča je vsekakor potrebno, da varuje trava zemljo pred izpiranjem. Tako vsajeno drevesce se lepo razvija ter dvigne ceno zemljišča.

Sedaj, ko nas zapušča za kratek čas obilica poljskega dela, mislimo na spomladansko sajenje, čigar predprilava je pravilna drevesna jama.

Martin Potočnik,

NAŠA DRUŠTVA

Naročajte celoletno! Na vsa različna vprašanja sporočamo, da morejo le celoletni naročniki imeti pravico do podpore v slučaju nesreče. Kajti pregled teh je mogoče voditi v ta namen, za ostale pa ne. — **Celoletna naročnina stane Din 32.** — Pomagajte si med seboj, če nima kdo denarja ravno sedaj!

Ugodna prilika za pouk v glasbi. V Mariboru že deluje osem let glasbeno društvo Omladina, ki ima svoje društvene prostore v Cvetlični ulici 28. Odbor vabi vse one čez 14 let stare mladeniče iz mesta, Krčevine in Lajtersberga, ki imajo muzikalni posluš in veselje do godbe, naj se v nedeljo, dne 22. decembra od 9.—12. ure dopoldne z dovoljenjem staršev prijavijo v društvenih prostorih za vpis. Izvolijo si lahko katerikoli godbeni instrument, bodisi pihala ali godbo na lok. Pouk se bo vršil pod spretnim vodstvom izbornega mladinskega kapelnika g. Franciška Germ, ki je omladinsko godbo dvignil do častne višine. Društveni odbor bo istega dne sprejemal tudi dobro izvežbane godbenike ki bi želeli pristopiti kot izvršujoči člani Omladine. Sprejmejo se tudi mladeniči v odsek godbe na lok, k tamburaškemu, dramskemu in pevskega odseku. Razen tega se sprejmejo dečki v krouk na gosli in klavir ter v pevsko šolo. Najnižja ukovina se bo določila po dogovoru. Porabite ugodno priliko ter napravite starši otrokom veselje za božič. Odbor.

Izobraževalno društvo v Krčevini pri Mariboru priredi v nedeljo dne 22. decembra tega leta ob 3. uri popoldne v Društvenem domu božičnico in obdarovanje revnih otrok in igr »Cvetlični venček božjemu Detetu«. Godba Katoliške omladine. K obilni udeležbi vabi odbor.

Sv. Benedikt v Slov. goricah. Naša mladina se zopet pripravlja za Božič, da razveseli ljubitelje lepih iger. Na Štefanovo se bo vprizorila krasna ljudska igra s petjem v petih dejanjih »Deseti brat«. Mnogim bo znan »Deseti brat« iz istoimenske povesti, ki jo je spisal Josip Jurčič in jo je izdala pred leti družba sv. Mohorja. Poiščite si doma »Desetega brata« ali pa ga dobite v društveni knjižnici ter ga prečitajte. Na Štefanovo pa po večernih vseh, stari in mladi, v dvorano, kjer boste videli živo povest »Desetega brata«, Krjavlja in druge zanimive osebe na odru. Opozorite svoje znance in jih privedite seboj!

Sv. Marjeta niže Ptuj. Sosednje, domačini Marsikak nastop telovadne družine vam je še v spominu, ki ga je pripravila v poletju na travniku, pozimi pa v dvorani. Ta družina vas vabi, da pridete prijatelji in prijateljice na Štefanovo v dvorano k igri »Iz smrti v življenje«. — Vsi fantje se zahvaljujejo vsem, ki so pomagali v letih z najmanjšim, da so mogli izvrševati to kulturno delo v vseh panogah, katero je ostalo neizbrisno v srcih fantov, ki vam kličejo: Bog živi one, katerim je bila ta je pri srcu vzgoja mladine!

Hoča. Katoliško bralno društvo se vsem, ki so pripomogli, da se je Miklavževa slavnost tako lepo obnesla, najlepše zahvaljuje. Obenem naznanja, da uprizeri na Stefanovo ob treh popoldne in ob pol osmih zvečer v društveni dvorani gledališko predstavo »Stari in mladi«. Pridite!

Velika Nedelja. Dramatični odsek Katoliškega bralnega društva »Mira« priredi na Stefanovo, dne 26. tega meseca v svoji društveni dvorani krasno zgodovinsko igro v petih dejanjih »Miklova Zalaa«. Začetek po večernicah ob 15. uri. V nedeljo, dne 29. decembra se igra ob istem času in na istem kraju ponovi. Vse prijatelje lepih predstav vlijudno vabi k obilni udeležbi odbor.

Križevci pri Ljutomeru. Bralno društvo priomeru priredi na Stefanovo, dne 26. decembra 1929 v Slomšekovi drorani pretresljivo dramo, vzeto iz zadnje svetovne vojne »Zupan stilmondski« v treh dejanjih. Vrši se v Belgiji meseca avgusta leta 1914 ter bo posebno zanimiva predvsem one, ki so bili v tej vojni prizadeti. Jasno pa tudi kaže, kakšno napeto nadvladje so hoteli Nemci nad manjšimi narodi na svetu, ter jim ni bila tudi nobena nedolžna žrtev mila. Zato pridite vsi in si ogledite to prekrasno delo. Začetek popoldne ob pol 4. uri.

Središče ob Dravi. Slovensko katoliško izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 22. decembra tega leta v Društvenem domu holičnico revnim otrokom. Na sporedu je otroška igrice štiridejanka »Božična noč«, deklaracije in nazadnje obdarovaje otrok. Vstopnine ni, zato se prostovoljni prispevki v ta namen hvaležno sprejmejo. Pričetek točno ob 8. (15.) uri. Stari in mladi, vsi ste vlijudno vabljeni. — Odbor.

Zg. Poljskava. Naše izobraževalno društvo »Skala« uprizeri na Stefanovo, dne 26. decembra po večernicah na društvenem odru pri g. Rečniku pretresljivo žaloigro »Požigalka v 5 dejanjih. Pridite vsi!

Konjica. Na Stefanovo, dne 26. decembra ob 8. uri popoldne se vrši v tukajšnjem društvenem domu zanimiva ljudska igra »Graničarje«. Igra je polna tragičnih in šaljivih scen ter nudi nebroj notranjega užitka, za kar vabimo vse bližnje okoličane k številni udeležbi!

Sv. Jurij ob južni železnici. Prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 22. decembra po večernicah v Katoliškem domu proslavo papeževega jubileja. Na sporedu so igrice, petje, govor itd. Pridite vsi!

Kapela pri Radencih. Kdor se hoče na Stefanovo, dne 26. decembra malo razvedriti in počteno nasmejati, naj pride popoldne ob petih v restavracijo g. Maršika v Radencih, kjer se bo uprizerila žaloigra »Ubogi samci«.

Vojnik. Marijina kongregacija v Vojniku uprizeri na Stefanovo, dne 26. decembra 1929 ob 15. uri v posojilniški dvorani igro v petih dejanjih »Žrtev spovedne molčečnosti«. Igra je izhajala skozi celo leto v »Našem Domu« in vzbuja pozornost. K predstavi vsi vlijudno vabljeni!

Pozor mladeniška društva! Zavod sv. Ivana Nepomuka v Raskrižju pri Ljutomeru ima na prodaj skoro nov tamburaški zbor: Berd, bisernico, I. brač, I. in II. bugarija. Cene zelo nizke!

Zanimivosti.

91 tisoč vržink popušil. Zelo skrbi za državno blagajno znani koroški gostilničar iz Voitsberga Janez Wagner. Tekom 42 let je popušil 91 tisoč vižink. Od 20 leta naprej je kadil izključno le vržinke. Danes je star 66 let, 4 medvojna leta je kadil malo in torej 42 let ne prestopa puha to največnejšo smodko. 42 let = 15.120 dni = 6 komadov dnevno in je skupaj 90.720 komadov.

Zlata dežela Ophir odkrita. Učenjaki so se že mnogo trudili, da bi odkrili deželo Ophir, kjer je kraljevala prijateljica kralja Salamona — kraljica iz Sabe. Angleški raziskovalec Crawford je objavil po 20 letnem raziskovanju sledečo trditev: 700 km vzhodno od arabskega mesta Aden — današnja Makalla je nekdanji Ophir, mesto pravljič. Anglež dokazuje svojo trditev z izkopinami, ki jih je našel v bližini Makalle in pričajo o nekdanji visoki kulturi.

Znamenit park. Ameriški milijonar Clark je dal svojčas okrog svojega novega gradu nasaditi ograjo iz dreves (iz doraslih) na daljavo 10 km. Podjetnik, kateremu je bilo delo poverjeno, si je zgradil za dovoz drevja lastno železnico. Med drevjem so se nahajali tudi stoletni dobi.

Živ pokopan. V Šleziji je bilo te dni prodano posestvo Rybnar v okrožju Tarnowitz. Ob tej priliki so bile prepeljane na novo posest v Wroninu krste družine Koschytzky, ki so bile prepeljane v grobnici na Rybnarju. Ko so odprli grobnico ob navzočnosti komisije, so ugotovili, da sta bili stranski steni krste pred 9 leti na srčni kapi umrlega ritmojstra Pavla Koschytzky razkleknjeni in razdrti. Mrlič je ležal na obrazu in tiščal obe roki stegnjeni proti levi in desni. Pregrinjalo, s katerim je bilo pokrito njegovo truplo, je ležalo vso strgano pri nogah. Ker grobnica ni bila izropana, je podan dokaz, da je bil ritmojster le navidezno mrtev in bil živ pokopan.

Počastitev papeževega zlatomašniškega jubileja. Število vernikov, ki so počastili zlatomašniški jubilej Pija XI. z romanjem v Rim, cenijo v prvih desetih mesecih leta 1929 na 100 tisoč. V celem se je pripeljalo v Rim 439 romarskih vlakov in med temi samo iz Italije 295, 124 jih je dospelo iz raznih krajev Evrope, 1 iz Azije (iz Armenije), 4 iz Afrike, 11 iz ameriških Združenih držav, 4 iz Južne Amerike: Francija prednjači s 34 romarskimi vlaki celi Evropi. Za Francijo pride Belgija s 17 vlaki, Nemčija 11, Švica 8, Holandija in Španija 7, Bavarska in Poljska 6, Madžarska 5, Avstrija in Čehoslovaška 4, Grčija in Angleška 2, Bulgarija, Jugoslavija, Portugalska, Litavska, Turčija in Ukrajina vsaka po eden romarski vlak. Francoski spomladni romarski vlak je štel 5000 oseb, francoski delavski romarski vlak s 1000 delodajalci in 500 delavci. Ko je bil Don Bosco proglašen blaženim, se je zbralo v Rimu 5000 salezijancev. Prav posebno so počastili papeža španski prelati, ki so se pripeljali v Rim v aeroplanu.

Knjige za kmetijske gospodinje. Kmetijske kuharske bukvice 5 Din. — Sadje v gospodinjstvu 24 Din. — Domači vrt 33 Din, vez. 40 Din. — Slovenska kuharica (velika izdaja) vez. 160 Din. — Spretna kuharica 32 Din. — Nasveti za hišo in dom 20 Din, vez. 30 Din. — Gospodinjstvo 40 Din. — Mati vzgojiteljica 16 Din. — Domači zdravnik 35 Din, vez. 44 Din. Knjige kupite v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Radosi.

(iz ruščine prevedel A. K.)

Bilo je o polnoči.

Dimitrij Kuldarov je razburjen prišel v stanovanje svojih staršev in je obhodil vse sobe. Starši so bili že odšli spat. Sestra je ležala v postelji in je čitala zadnjo stran romana. — Bratje gimnazisti so spali.

»Odkod si prišel, kaj ti je,« so začudeno vprašali starši.

»Oh, nikar ne vprašajte! Tega nisem pričakoval! Ne, tega nisem pričakoval. To je neverjetno...«

Dimitrij se je zasmel in je sedel v naslonjač, ker od veselja ni mogel stati na nogah. »To je neverjetno, tega si ne morete predstavljati. Poglejte!«

Sestra je skočila s postelje, se je oblekla in je šla k bratu. Gimnazisti so se zbudili.

»Kaj ti je? Ti nisi človek!«

»Oh, kako sem vesel, mamica! Veste, zdaj me pozna vsa Rusija! Vsa! Do zdaj ste samo vi znali, da živi na svetu uradnik Dimitrij Kuldarov, a zdaj ve vsa Rusija. Mamica! O Gospod!«

Dimitrij je poskočil, poletel po vseh sobah in zopet sedel.

»Kaj se je zgodilo? Govori pametno!«

»Vi živite kakor divje zveri, časopisov ne čitate, nimate nobenega zanimanja za javnost, a v časopisih je toliko zanimivega. Ako se kaj zgodi, je naglo vse znano, nič se ne prikriva. Kako sem srečen! O Gospod! Veste, le o znamenitih ljudeh pišejo časopisi, a tu so še o meni napisali.«

»Kaj, o tebi? Kje?«

Oče je prebledel. Mati mu je pogledala v obraz in se prekrizala. Gimnazisti so poskočili in kakor so bili le v kratkih nočnih srajcah, so šli k svojemu starejšemu bratu.

»Da! O meni so napisali! Zdaj me pozna vsa Rusija. Mama, hranite to-le številko v spomin. Bodem jo vam včasih čital. — Poglejte!«

Dimitrij je izvlekel iz žepa številko časopisa, jo podal očetu in pokazal s prstom na mesto, podčrtano z modrim svinčnikom.

»Čitajte!«

Oče si je nadel očala.

»Čitajte vendar!«

Mamica mu je pogledala v obraz in se je prekrizala. Oče je pokašljal in je začel čitati: »Dne 29. decembra ob enajstih zvečer je uradnik Dimitrij Kuldarov...«

»Vidite, vidite! Dalje!«

... uradnik Dimitrij Kuldarov prišel iz vinske kleti na Mali Broni v hiši Kozihina v netreznem stanju...«

»To sem jaz s Semenom Petrovičem... Vse je natančno opisano. Nadaljujte! Dalje! Poslušajte!«

... v netreznem stanju, se je spodtaknil in pal pod konja tam stoječega voznika, nekega kmata iz vasi Durikina, Juhnovskega ujezda, po imenu Ivana Drotova. Prestrašeni konj je stopil čez Kuldarova in je vlekkel po njem sani, v katerih je sedel moskovski kupec Stepan Lukov, bežal je po ulici in so ga ustavili hlapci. Kuldarova, ki se v začetku ni zavedal, so odpeljali na policijo, kjer ga je preiskal zdravnik. Udarec, katerega je dobil na tilnik...«

»Od ojesa, oče. Dalje! Čitajte dalje!«

... je dobil na tilnik, je lahkega značaja. O dogodku se je sestavil zapisnik. Ponesrečencu je bila dana zdravniška pomoč.«

»Veleli so mi tilnik umivati s hladno vodo. Ste čitali zdaj? Glejte! Zdaj je znano po vsej Rusiji. Dajte sem!«

Dimitrij je zagrabil časopis, ga je zložil in vtaknil v žep.

»Grem k Makarovim in jim pokažem... Treba je še pokazati Ivanickim, Nataliji Ivanovni in Anisimu Vasiljiču... Grem! Ostanite zdravi!«

Dimitrij je dal čepico na glavo ter je dobro volje in vesel odšel na ulico.